ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΩΣ PIETER VERLOREN VAN THEMAAT ΠΟΥ ΑΝΕΠΤΥΧΘΗΣΑΝ ΣΤΙΣ 18 ΜΑΡΤΙΟΥ 1982 [1]

Κύριε πρόεδρε,
κύριοι δικαστές,

1. Εἰσαγωγή

Στίς 31 Ἰανουαρίου 1973 ἡ Ἐπιτροπή ἐξέδωσε τόν κανονισμό 349/73 (PB 1973, L 40, σ. 1). Ὁ κανονισμός αὐτός ἀνεφέρετο στήν διάθεση σέ μειωμένη τιμή βουτύρου παρεμβάσεως προοριζομένου γιά τήν ἄμεση κατανάλωση ὑπό μορφή συμπυκνωμένου βουτύρου. Ὁ κύριος στόχος τοῦ κανονισμοῦ ἦταν ὁ περιορισμός τῶν ἀποθεμάτων βουτύρου, τά ὁποῖα εἶχαν συγκεντρωθεῖ κατόπιν παρεμβάσεως στήν ἀγορά βουτύρου βάσει τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ κανονισμοῦ 804/68 τοῦ Συμβουλίου περί κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορῶν στόν τομέα τοῦ γάλακτος καί τῶν γαλακτοκομικῶν προϊόντων (ΕΕ εἰδ. ἔκδ 03/003, σ. 82). Μέ τόν κανονισμό τῆς Ἐπιτροπῆς παρεσχέθη ἡ δυνατότης πωλήσεως σέ μειωμένη τιμή βουτύρου ὑπό μορφή συμπυκνωμένου βουτύρου κατόπιν αἰτήσεως «Κράτους μέλους ... πού εἶναι σέ θέση νά τήν φέρει σέ αἴσιο πέρας». Βάσει τοῦ προηγουμένου τῶν αἰτιολογικῶν σκέψεων τοῦ κανονισμοῦ ἐδαφίου τοῦτο σημαίνει: μέ τέτοιο τρόπο, ὥστε τό συμπυκνωμένο βούτυρο νά μήν ἐκτρέπεται τοῦ προβλεπομένου προορισμοῦ του, πού εἶναι ἡ ἄμεση κατανάλωση, καί ἀποφεύγοντας διαταραχές στήν ἀγορά βουτύρου.

Τό ἄρθρο 6 τοῦ κανονισμοῦ 349/73 τῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι διατυπωμένο ὡς ἑξῆς:

«1. Κάθε κάτοχος βουτύρου ἤ συμπυκνωμένου βουτύρου πρέπει γιά κάθε παράδοση νά τηρεῖ βιβλίο στό ὁποῖο νά ἐμφαίνονται τό ὄνομα καί ἡ διεύθυνση τοῦ ἀγοραστοῦ τοῦ βουτύρου ἤ τοῦ συμπυκνωμένου βουτύρου καί οἱ ἀντίστοιχες ποσότητες.

2. Σέ περίπτωση μεταπωλήσεως τοῦ βουτύρου πρέπει ἡ σύμβαση πωλήσεως νά περιέχει τίς ὑποχρεώσεις μεταποιήσεως, συσκευασίας, καθώς καί τῆς τελικῆς χρησιμοποιήσεώς του.

Ἡ σύμβαση πωλήσεως πρέπει νά συναφθεῖ ἐγγράφως καί νά περιέχει βεβαίωση ὅτι ὁ ἀγοραστής γνωρίζει τίς κυρώσεις πού ἔχει θεσπίσει τό σχετικό Κράτος μέλος, τίς ὁποῖες θά ὑποστεῖ σέ περίπτωση πού δέν ἐκπληρώσει τίς ἀνωτέρω ὑποχρεώσεις.

3. Ὅσον ἀφορᾶ τό λιανικό ἐμπόριο, ἀρκεῖ ἡ καταγραφή τῶν ἀγορασθεισῶν ποσοτήτων.»

Μέ ἀπόφαση τῆς 22ας Δεκεμβρίου 1972 ἡ Ἐπιτροπή, σύμφωνα μέ ἕνα προηγούμενο κανονισμό (2561/72, PB 1972 L 274, σ. 12), ὁ ὁποῖος ἀντικατεστάθη ἀπό τόν προαναφερθέντα κανονισμό 349/73, ἐξουσιοδότησε τήν Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας νά πωλήσει 6 000 τόννους συμπυκνωμένου βουτύρου σέ μειωμένη τιμή. Μέ ἀπόφαση τῆς 8ης Φεβρουαρίου 1973 ἡ ποσότης αὐτή ἐμειώθη στούς 4 000 τόννους.

Ὅπως συνάγεται ἀπό τήν ἔκθεση γιά τήν ἐπ' ἀκροατηρίου συζήτηση, ἡ Einfuhr- und Vorratsstelle für Fette (Ὑπηρεσία Εἰσαγωγῆς καί Ἀποθεματοποιήσεως Λιπῶν) — τῆς ὁποίας προκάτοχος ἦταν τό BALM —, εἶχε ἀναλάβει ὡς ὑπηρεσία παρεμβάσεως τήν διάθεση τοῦ συμπυκνωμένου βουτύρου καί ἐκδώσει πρός τόν σκοπό αὐτό, στίς 23 Φεβρουαρίου 1973, κατευθυντήριες ὁδηγίες. Μέ τίς ὁδηγίες αὐτές ἐπέβαλε καί στούς ἀγοραστές της νά πωλοῦν συμπυκνωμένο βούτυρο μόνο βάσει ἐγγράφου συμβάσεως. Ἡ ἐν λόγω ἔγγραφη σύμβαση ἔπρεπε νά περιέχει ὅρο περί ποινικῆς ρήτρας γιά τήν

1 — Μετάφραση ἀπό τά ὁλλανδικά.

περίπτωση μή ἐκπληρώσεως τῶν συμφωνηθεισῶν ὑποχρεώσεων, σχετικά μέ τήν χρησιμοποίηση τοῦ συμπυκνωμένου βουτύρου. Ἐκτός αὐτοῦ ὁ ἀγοραστής ὤφειλε, βάσει σχετικῆς ρήτρας νά φροντίσει, ὥστε οἱ ὑποχρεώσεις του νά μετατίθενται στόν ἑπόμενο πωλητή. Ὡς πρός τήν ἀκριβῆ ἀπόδοση τῶν ὁδηγιῶν αὐτῶν, παραπέμπω στό κείμενο, τό ὁποῖο κατετέθη κατά τήν διάρκεια τῆς διαδικασίας.

Μέ τόν τρόπο πού ἀνεφέρθη στήν ἔκθεση γιά τήν ἐπ' ἀκροατηρίου συζήτηση — ὅσον ἀφορᾶ τήν ὑπόθεση 66/81 — ἀγόρασε ὁ Pommerehnke, τότε ἰδιοκτήτης τῆς ἐπιχειρήσεως Albrecht, Schütze & Co 71 740 χλγ. βουτύρου μειωμένης τιμῆς ἀπό διαφόρους ἐμπόρους. Γιά τίς δώδεκα ἐπί συνόλου δέκα ἑπτά πωλήσεις οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς ἐν λόγω ἐπιχειρήσεως ὑπέγραψαν ἔγγραφα ἐπιγραφόμενα «σύμβαση πωλήσεως καί δήλωση ἀναλήψεως ὑποχρεώσεως». Σέ κάθε ἕνα ἀπό τά ἐν λόγω ἔγγραφα ἀνεφέρετο ἡ ἀγορασθεῖσα ποσότης, ἀλλά ὄχι καί τό τίμημα. Σέ δύο ἄλλες περιπτώσεις δέν ἀνεφέρετο στό ἔγγραφο ἡ ἀγορασθεῖσα ποσότης, καί στίς ὑπόλοιπες τρεῖς περιπτώσεις δέν εἶχε κάν γίνει ἔγγραφη δήλωση. Στίς ἔγγραφες δηλώσεις ἡ ἐπιχείρηση ἀνελάμβανε τήν ὑποχρέωση νά τηρήσει τίς ὁδηγίες πού εἶχε ἐκδώσει ἡ ὑπηρεσία παρεμβάσεως. Ἐπί πλέον ἀνελάμβανε τήν ὑποχρέωση, σέ περίπτωση παραβάσεως τῶν ἐν λόγω ὁδηγιῶν νά καταβάλει τό ποσόν τῆς διαφορᾶς μεταξύ τῆς τιμῆς παρεμβάσεως καί τῆς μειωμένης τιμῆς πωλήσεως πού καθόρισε ἡ Ἐπιτροπή. Τό συμπυκνωμένο ὅμως βούτυρο πού ἠγοράσθη μέ τόν τρόπο αὐτό μετεπωλήθη ἀπό τήν ἐπιχείρηση σέ ἕνα τρίτο χωρίς νά διατυπωθοῦν ἐγγράφως οἱ σχετικές ὑποχρεώσεις, ἐχρησιμοποιήθη δέ ἀπ' αὐτόν τόν τρίτο στήν ἐπιχείρησή του, δηλαδή γιά ἕνα ἄλλο σκοπό ἀπό ἐκεῖνον γιά τόν ὁποῖο προορίζετο τό συμπυκνωμένο βούτυρο.

Ὅπως ἀνεφέρθη στήν ἔκθεση γιά τήν ἐπ' ἀκροατηρίου συζήτηση στήν ὑπόθεση 99/81, ἡ ἐπιχείρηση Franzen ὑπέγραψε μόνον κατά τήν πρώτη παραγγελία τό ἀνωτέρω ἀναφερθέν ἔγγραφο, στό ὁποῖο δέν περιείχετο μνεία περί τῆς ποσότητος καί τοῦ τιμήματος, ἀλλά ἀνεφέρετο ὅτι οἱ ἀναληφθεῖσες ὑποχρεώσεις θά ἴσχυαν καί γιά ὅλες τίς περαιτέρω παραγγελίες πού θά ἐδίδοντο τηλεφωνικῶς. Ἀπό τό συμπυκνωμένο βούτυρο πού ἠγοράσθη μέ τόν τρόπο αὐτό, μετεπωλήθησαν χωρίς νά τηρηθεῖ ὁ ἔγγραφος τύπος 3 900 χλγ. οὔτε δέ ἐζητήθη ἀπό τόν ἀγοραστή μεταγενεστέρως γραπτή ἀναγνώριση τῶν σχετικῶν ὑποχρεώσεων. Καί στήν περίπτωση αὐτή τό βούτυρο ἐχρησιμοποιήθη ἀπό τόν τελικό ἀγοραστή γιά σκοπό διαφορετικό ἀπό τήν ἄμεση κατανάλωση.

Οἱ ἐνάγοντες στήν κυρία δίκη ἤσκησαν Revision κατά τῆς ἀποφάσεως, πού τούς ὑπεχρέωνε στήν καταβολή τῆς ποινικῆς ρήτρας τήν ὁποία κατά τήν ἄποψή του δέν εἶναι ὑποχρεωμένοι νά καταβάλουν, ἐπειδή δέν εἶχαν συνάψει ἔγγραφη σύμβαση πωλήσεως μέ τούς προμηθευτές τους. Κατόπιν αὐτοῦ τό Bundesgerichtshof κατέληξε στό συμπέρασμα, ὅτι ἡ ἀπόφαση ἐπί τῶν δύο διαφορῶν ἐξαρτᾶται ἀπό τό ἐρώτημα, ἄν ἡ ἀνάληψη ὑποχρεώσεως περί καταβολῆς ποινικῆς ρήτρας διετυπώθη κατά τόν ἀναγκαῖο ἔγγραφο τύπο. Γιά νά δοθεῖ ἀπάντηση στό ἐρώτημα αὐτό, τό Bundesgerichtshof θεωρεῖ ὅτι εἶναι ἀναγκαία ἡ ἑρμηνεία τοῦ ἀναφερθέντος ἄρθρου 6 παράγραφος 2 τοῦ κανονισμοῦ 349/73. Ἀφοῦ κατ' ἀρχάς ἐξέθεσε τήν ἄποψή του ὡς πρός τήν ἑρμηνεία τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ, τό Bundesgerichtshof ὑπέβαλε στό Δικαστήριο τά ἀκόλουθα ἐρωτήματα:

«1. Τό ἄρθρο 6 παράγραφος 2 τοῦ κανονισμοῦ ΕΟΚ 349/73 τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς 31ης Ἰανουαρίου 1973 (PB L 40, τῆς 13ης Φεβρουαρίου 1973, σ. 1, ἀφορᾶ τήν μεταπώληση μόνο τοῦ μή μεταποιημένου βουτύρου ἤ καί τοῦ συμπυκνωμένου βουτύρου;

2. Ἄν αὐτή ἡ διάταξη ἰσχύει καί γιά τό συμπυκνωμένο βούτυρο:

α) Ὑπό ποῖες προϋποθέσεις ἀπαιτεῖται ἡ τήρηση τοῦ ἐγγράφου τύπου κατά τό κοινοτικό δίκαιο; Ἀρκεῖ ἰδίως γιά τήν τήρηση τοῦ ἐγγράφου τύπου ὅτι διετυπώθη ἐγγράφως μόνο ἡ δήλωση τοῦ ἀγοραστοῦ, ὄχι ὅμως καί τοῦ πωλητοῦ ἤ τό ἄν ἀπαιτεῖται ἔγγραφος τύπος πρέπει νά κρίνεται σύμφωνα μέ τό δίκαιο τῶν Κρατῶν μελῶν;

β) Στήν περίπτωση πού σύμφωνα μέ τό κοινοτικό δίκαιο μία παραγγελία ὑπογεγραμμένη μόνο ἀπό τόν ἀγοραστή εἶναι ἀρκετή γιά τήν τήρηση τοῦ ἐγγράφου τύπου, ἀρκεῖ τό ὅτι μόνο ἡ πρώτη παραγγελία ἔγινε ἐγγράφως ἐνῶ οἱ ἐπόμενες συμβάσεις πωλήσεως συνήφθησαν προφορικῶς μέ ἀναφορά στήν πρώτη παραγγελία;

γ) Ἄν σύμφωνα μέ τό κοινοτικό δίκαιο ὁ ἔγγραφος τύπος δέν ἐτηρήθη, ἡ σύμβαση πωλήσεως μαζί μέ τήν ὑπόσχεση τοῦ ἀγοραστοῦ περί καταβολῆς ποινικῆς ρήτρας, πού περιέχει, δέν παράγει ἀποτελέσματα σύμφωνα μέ τό κοινοτικό δίκαιο ἤ ἡ ρύθμιση τῶν νομικῶν συνεπειῶν παραμένει στήν ἁρμοδιότητα τοῦ δικαίου τῶν Κρατῶν μελῶν;»

Τά ἀνωτέρω ἐρωτήματα θά ἐξετάσω τώρα διαδοχικῶς.

2. Τό πρῶτο ἐρώτημα

Ὅσον ἀφορᾶ τό πρῶτο ἐρώτημα, εὐχερῶς διαπιστώνεται ὅτι τό ἑρμηνευτικό πρόβλημα πού τίθεται πρός συζήτηση προέκυψε ἀποκλειστικῶς ἀπό τό ὅτι ἡ παράγραφος 2 τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ κανονισμοῦ 349/73 κατ' ἀντίθεση πρός τήν παράγραφο 1 τοῦ ἰδίου ἄρθρου, ἀναφέρεται ἀποκλειστικῶς στό βούτυρο καί ὄχι στό συμπυκνωμένο βούτυρο. Ἡ ἀμέλεια περί τήν διατύπωση πού ἐμφανίζεται ἐδῶ εἶναι ἀκόμη περισσότερο λυπηρά καθ' ὅσον οἱ ἀναφερόμενες στήν παράγραφο αὐτή ὑποχρεώσεις εἶναι δυνατόν νά ἐνισχύσουν τήν ἐντύπωση ὅτι ἡ ἐν λόγω παράγραφος ἀφορᾶ μόνον τό βούτυρο καί ὄχι καί τό συμπυκνωμένο βούτυρο. Πράγματι, οἱ ἀναφερθεῖσες ὑποχρεώσεις περί μεταποιήσεως ἐκ τῆς φύσεώς τους καί λαμβανομένων ὑπ' ὄψη τῶν προηγουμένων διατάξεων τοῦ κανονισμοῦ ἀφοροῦν προφανῶς τίς ὑποχρεώσεις πού περιέχονται στίς προηγούμενες διατάξεις περί μεταποιήσεως τοῦ διατηρουμένου διά ψύξεως βουτύρου σέ συμπυκνωμένο βούτυρο. Τό ἴδιο ἰσχύει, σέ μικρότερη ἔκταση, γιά τίς ὑποχρεώσεις πού περιέχονται στό ἄρθρο 7 τοῦ κανονισμοῦ ὡς πρός τήν συσκευασία. Ἀπό τήν φύση τους, καί οἱ ὑποχρεώσεις αὐτές ἔχουν ἰδιαίτερη σημασία γιά τήν μεταποίηση σέ συμπυκνωμένο βούτυρο τοῦ διατηρουμένου διά ψύξεως βουτύρου καί ὄχι γιά τούς μεταπωλητές συμπυκνωμένου βουτύρου. Γιά τούς ἐν λόγω μεταπωλητές φαίνεται ὅτι σημαντικές εἶναι κυρίως οἱ ὑποχρεώσεις πού ἀφοροῦν τήν ἐξασφάλιση τῆς χρησιμοποιήσεως τοῦ συμπυκνωμένου βουτύρου γιά τήν ἄμεση κατανάλωση. Θά ἦταν βεβαίως εὐκταῖο, ἄν ἡ Ἐπιτροπή εἶχε ἐκφράσει ὅλα αὐτά κατόπιν ἐπιμελέστερης διατυπώσεως τῆς ἀμφισβητουμένης παραγράφου.

Θεωρῶ, ὅμως, ὅτι ἀπό τήν ἐπικεφαλίδα, τίς αἰτιολογικές σκέψεις καί τό σύνολο τῶν διατάξεων τοῦ κανονισμοῦ, εἶναι προφανές ὅτι οἱ ἐγγυήσεις γιά τήν ὀρθή χρησιμοποίηση τοῦ συμπυκνωμένου βουτύρου συνιστοῦν τελικῶς καί τόν κύριο σκοπό τοῦ ἀναφερθέντος ἄρθρου 6, ὥστε πρέπει νά γίνει δεκτή ἡ ἀπάντηση πού προτείνει ἡ Ἐπιτροπή γιά τό πρῶτο ἐρώτημα. Συμφωνῶ πλήρως μέ τήν ἀναλυτική ἐπιχειρηματολογία τῆς Ἐπιτροπῆς στίς σελίδες 8 ἕως 12 τῶν γραπτῶν παρατητήσεών της καί ὡς πρός αὐτό τό σημεῖο καί προτείνω, ὅπως ἀκριβῶς καί ἡ Ἐπιτροπή, στό πρῶτο ἐρώτημα νά δοθεῖ ἡ ἀκόλουθη ἀπάντηση:

«Τό ἄρθρο 6 παράγραφος 2 τοῦ κανονισμοῦ (ΕΟΚ) 349/73 τῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς

31ης Ἰανουαρίου 1973 ἀφορᾶ ἐπίσης τήν μεταπώληση τοῦ συμπυκνωμένου βουτύρου.»

3. Τό δεύτερο ἐρώτημα

Ἡ ἀπάντηση στά τρία σκέλη τοῦ δευτέρου προδικαστικοῦ ἐρωτήματος παρουσιάζει πολύ μεγαλύτερες δυσκολίες. Οἱ δυσκολίες στήν προκειμένη περίπτωση ἀνακύπτουν ὄχι μόνον ἀπό τήν καί ἐδῶ ἐλάχιστα ἀκριβῆ διατύπωση τῆς ἐν λόγω διατάξεως τοῦ κανονισμοῦ. Οἱ κόπτοντες τήν ἀνάσα διανοητικοί ἀκροβατισμοί, στούς ὁποίους κατέφυγε ἡ Ἐπιτροπή γιά νά ἐκθέσει κατά τήν προφορική διαδικασία, ὅτι ἡ διάταξη θά πρέπει, γιά νά ἐπιτευχθεῖ ὁ προφανής σκοπός της, μέ τόν ὅρο «σύμβαση μεταπωλήσεως» νά ἐννοεῖ κάτι τελείως διαφορετικό, ἀπ' ὅ,τι συνήθως ἐννοοῦν μέ τόν ὅρο αὐτό οἱ περισσότεροι νομικοί, ὑπογραμμίζουν ἁπλῶς καί μόνον αὐτήν τήν ἀνακρίβεια τῆς διατυπώσεως. Ἐκτός αὐτοῦ, τό παραπέμπον δικαστήριο διευκρινίζει στό σκεπτικό τῆς διατάξεώς του περί παραπομπῆς, ὅτι μιά τέτοια ὑποχρέωση περί συνάψεως ἐγγράφως μιᾶς συμβάσεως πού περιέχει ἀνάληψη ὑποχρεώσεως καταβολῆς ποινικῆς ρήτρας, σύμφωνα μέ τό γερμανικό ἀστικό δίκαιο, δέν δύναται νά σημαίνει παρά μόνον, ὅτι γιά νά εἶναι ἔγκυρη ἡ σύμβαση, πρέπει νά τήν ὑπογράψουν καί τά δύο συμβαλλόμενα μέρη. Ἰδιαίτερες ἑρμηνευτικές δυσκολίες νομίζω ὅτι προκύπτουν τελικῶς ἀπό τό γεγονός ὅτι, εἶναι δικαιολογημένες ὁρισμένες ἀμφιβολίες γιά τό ἄν ἡ ἐξαντλητική νομολογία τοῦ Δικαστηρίου περί τῆς κατανομῆς καθηκόντων μεταξύ τῶν ὀργάνων τῆς Κοινότητος καί τῶν ἐθνικῶν ἀρχῶν κατά τήν ἐκτέλεση τῆς κοινῆς ἀγροτικῆς πολιτικῆς δύναται νά ἐφαρμοσθεῖ ἄνευ ἑτέρου στήν προκειμένη περίπτωση. Ἄλλως ἀπό ὅτι στίς περισσότερες περιπτώσεις, περί τῶν ὁποίων ἡ προηγουμένη Νομολογία τοῦ Δικαστηρίου, ἐδῶ δέν πρόκειται πράγματι γιά κοινή ὀργάνωση ἀγορῶν, πού πρέπει νά ἐφαρμοσθεῖ σέ ὅλα τά Κράτη μέλη. Πρόκειται, ἀντιθέτως, γιά μιά προσπάθεια διαθέσεως βουτύρου σέ μειωμένη τιμή γιά ἄμεση κατανάλωση, ἡ ὁποία κατά τίς αἰτιολογικές σκέψεις τοῦ κανονισμοῦ «πραγματοποιεῖται κατόπιν αἰτήσεως τοῦ Κράτους μέλους, πού εἶναι σέ θέση νά τήν φέρει σέ αἴσιο πέρας». Μολονότι κατά τό ἀνωτέρω ἐδάφιο αὐτό σημαίνει, μεταξύ ἄλλων, ὅτι τό κάθε Κράτος μέλος πρέπει νά θεωρεῖ ὅτι εἶναι σέ θέση νά ἐμποδίσει τήν ἐκτροπή τοῦ ἐν λόγω εὐθηνοῦ βουτύρου ἀπό τόν ἀναφερθέντα προορισμό του, θά ἠδύνατο ἀπό τό παρατεθέν ἐδάφιο τῶν αἰτιολογικῶν σκέψεων καί τοῦ ἀντιστοίχου ἄρθρου 1 τοῦ κανονισμοῦ νά συναχθεῖ ὅτι στήν περίπτωση αὐτή τά ἐθνικά ἐκτελεστικά μέτρα ρυθμίζονται ἀποκλειστικῶς ἀπό τό ἐθνικό δίκαιο. Ἀφοῦ ὑποβληθεῖ στήν Ἐπιτροπή αἴτηση, στήν ὁποία ἀναφέρονται τά ληφθέντα ἐθνικά ἐκτελεστικά μέτρα, ἡ Ἐπιτροπή θά ἔπρεπε, κατ' αὐτήν τήν ἀντίληψη, νά χορηγήσει τήν ἐξουσιοδότηση πού ἀναφέρεται στό ἄρθρο 1 τοῦ κανονισμοῦ, ἐφ' ὅσον θεωρεῖ ὅτι τά ἐκτελεστικά αὐτά μέτρα προσφέρουν ἐπαρκῆ ἐγγύηση κατά τῆς μή ὀρθῆς χρησιμοποιήσεως τοῦ εὐθυνοῦ βουτύρου. Ὅμως, ἀπό τό ἄρθρο 6 παράγραφος 2 τοῦ κανονισμοῦ καί ἀπό τό σχετικό ἐδάφιο τῶν αἰτιολογικῶν σκέψεων, προκύπτει ὅτι ἡ Ἐπιτροπή ἐθεώρησε παρ' ὅλα αὐτά ὡς ἀναγκαῖο νά θεσπίσει ἡ ἰδία ἕνα σύστημα ἐλέγχου, γιά νά ἐξασφαλίσει ὅτι τό βούτυρο δέν θά ἐκτραπεῖ ἀπό τόν προορισμό του. Τό σχετικό ἐδάφιο τῶν αἰτιολογικῶν σκέψεων, σέ ἀντίθεση πρός τό ἐδάφιο πού παρετέθη προηγουμένως, εἶναι δυνατόν νά ὁδηγήσει εὐθέως στό συμπέρασμα, ὅτι τό ὑπό κρίση θέμα ρυθμίζεται ἀποκλειστικῶς ἀπό τό κοινοτικό δίκαιο. Στήν προφορική διαδικασία ἕνας ἀπό τούς ἐνάγοντες στήν κυρία δίκη, πρός ὑποστήριξη ἑνός ἰσχυρισμοῦ κατά τήν ἀμέσως ἀνωτέρω ἔννοια παρέπεμψε καί στίς ἀποφάσεις τοῦ Δικαστηρίου ἐπί τῶν ὑποθέσεων 24/76, Colzani κατά Rüwa (Jurispr. 1976, σ. 1831) καί 25/76, Segoura

κατά Bonakdarian (Jurispr. 1976, σ. 1851). Οἱ ὑπόθεσεις αὐτές ἀφοροῦσαν τήν ἐρμηνεία τοῦ ἄρθρου 17 τῆς συμβάσεως ΕΟΚ περί ἐκτελέσεως τῶν δικαστικῶν ἀποφάσεων, τό ὁποῖο ἀναφέρεται στίς συμφωνίες περί παρεκτάσεως τῆς ἁρμοδιότητος. Ἡ διάταξη αὐτή θέτει ὡς τυπική προϋπόθεση, ὅτι ἡ σχετική ρήτρα πρέπει νά περιέχεται σέ ἔγγραφη συμφωνία ἤ σέ ἐγγράφως ἐπιβεβαιωμένη προφορική συμφωνία. Ἐπειδή, σύμφωνα μέ τό σκεπτικό τῶν ἀναφερθεισῶν ἀποφάσεων τοῦ Δικαστηρίου, ἡ σχετική ρήτρα ἀποσκοπεῖ νά ἀποκλείσει τόσο τίς γενικές ὅσο καί τίς εἰδικές διατάξεις τῆς συμβάσεως περί ἁρμοδιότητος, σέ μία τέτοια περίπτωση τό δικαστήριο ὀφείλει, βάσει τῶν ἀποφάσεων αὐτῶν, κατά πρῶτον νά ἐξετάσει, ἄν πράγματι ὑπάρχει συμφωνία, ἡ ὁποία τό ἀναγνωρίζει ὡς ἁρμόδιο.

Οἱ τυπικές προϋποθέσεις, πού θέτει ἡ σύμβαση περί ἐκτελέσεως, πρέπει συνεπῶς νά ἐξασφαλίζουν τήν ὕπαρξη αὐτῆς τῆς συμπτώσεως βουλήσεων καί πρέπει νά ἑρμηνεύονται ὑπ' αὐτήν τήν ἔννοια. Ὡς πρός τήν ἀλληλοεξάρτηση πού τό Δικαστήριο ἔκρινε ὅτι ὑπάρχει μεταξύ τῆς ἑρμηνείας τῶν ἀναφερθεισῶν τυπικῶν προϋποθέσεων καί τῆς εἰδικῆς λειτουργίας τοῦ ἄρθρου 17 τῆς συμβάσεως περί ἐκτελέσεως, νομίζω ἐν τούτοις ὅτι ἀπό τίς ἀποφάσεις αὐτές τό μόνο πού εἶναι δυνατόν νά συναχθεῖ ἐν σχέσει πρός τίς ὑπό κρίση ὑποθέσεις εἶναι ὅτι τό ἄρθρο 6 τοῦ ἐν λόγω κανονισμοῦ πρέπει παρομοίως νά ἑρμηνευθεῖ ἔχοντας ὑπ' ὄψη τήν θέση καί τόν σκοπό τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ ἐντός τοῦ ὅλου συστήματος τοῦ κανονισμοῦ. Ἀντιθέτως, δέν πρέπει νά ληφθεῖ ὑπ' ὄψη ὅτι καί στήν προκειμένη περίπτωση καί τά δύο συμβαλλόμενα μέρη ὤφειλαν κατά τήν πώληση νά ὑπογράψουν σύμβαση περί πωλήσεως.

Σημαντικότερη γιά τίς ὑπό κρίση ὑποθέσεις θεωρῶ τήν ἀναφορά ἑνός τῶν διαδίκων τῆς κυρίας δίκης στήν ἀπόφαση τοῦ Δικαστηρίου ἐπί τῆς ὑποθέσεως 1251/79 (Συλλογή 1981, σ. 205). Ἡ ὑπόθεση αὐτή ἀφοροῦσε τήν σύναψη μακροπροθέσμων συμβάσεων ἀποθηκεύσεως οἴνου στά πλαίσια μέτρων, μέ τά ὁποῖα ἀπεσκοπεῖτο ἡ ἐξουδετέρωση τῆς ἐπιδράσεως τῆς ὑπάρξεως πλεονασμάτων ἐπί τῆς ἀγορᾶς οἴνου. Τό ἄρθρο 5 τοῦ κανονισμοῦ 816/70 (ΡΒ 1970, L 99, σ. 1) προβλέπει τήν σύναψη ἐγγράφων συμβάσεων μεταξύ ἰδιωτῶν καί ὑπηρεσιῶν παρεμβάσεως. Ἡ σύναψη τῶν συμβάσεων αὐτῶν καί ἡ χορήγηση τῆς ἐνισχύσεως πού συνεδέετο μέ αὐτές ἠδύναντο νά γίνουν μόνον κατά τό χρονικό διάστημα ἀπό 16 Δεκεμβρίου ἕως 15 Φεβρουαρίου τῆς ἀντιστοίχου χρήσεως στόν τομέα παραγωγῆς οἴνου. Ἡ Ἰταλία ὅμως συνῆψε συμβάσεις καί μετά τό ἀναφερθέν χρονικό σημεῖο καί ἰσχυρίσθη ὅτι οἱ συμφωνίες συνήφθησαν μέν πρό τοῦ χρονικοῦ αὐτοῦ σημείου ἀλλά διετυπώθησαν ἐγγράφως μεταγενεστέρως. Τό Δικαστήριο τότε ἔκρινε ὅτι ἡ τυπική προϋπόθεση συνεπήγετο ὅτι ἡ συμφωνία ὑφίστατο μόνον ἀπό τοῦ χρονικοῦ σημείου κατά τό ὁποῖο ἐπληρώθη ἡ προϋπόθεση αὐτή. Ἐν προκειμένω, ἡ πιθανή, ἤδη πρό τοῦ σημείου αὐτοῦ, σύμπτωση βουλήσεων δέν ἐθεωρήθη ἀποφασιστική. Ἡ τυπική προϋπόθεση ἑρμηνεύθη ὅμως καί στήν περίπτωση αὐτή βάσει τῆς οἰκονομίας καί τοῦ σκοποῦ τῶν σχετικῶν διατάξεων τοῦ κοινοτικοῦ δικαίου, χωρίς καθόλου νά ληφθοῦν ὑπ' ὄψη ἐνδεχόμενες διαφορετικές διατάξεις τοῦ ἐθνικοῦ δικαίου περί συμβάσεων.

Γιά τόν λόγο αὐτό θεωρῶ ὅτι καί ἀπό τίς τρεῖς ἀναφερθεῖσες ἀποφάσεις συνάγεται, ὅτι γιά τήν ἑρμηνεία τοῦ ἄρθρου 6 παράγραφος 2 τοῦ κανονισμοῦ 349/73, ἐκτός ἀπό τό γράμμα τῆς διατάξεως αὐτῆς πρέπει νά ληφθεῖ πρωτίστως ὑπ' ὄψη ἡ οἰκονομία καί ὁ σκοπός τοῦ κανονισμοῦ στό σύνολό του. Θεωρῶ ἐν τούτοις ὅτι πρέπει νά ληφθεῖ ὑπ' ὄψη καί ἡ πρό ὀλίγου ἀναφερθεῖσα περιπλοκή, ὅτι δηλαδή στήν προκειμένη περίπτωση δέν πρόκειται γιά μία γενικῶς δεσμευτική ρύθμιση, ἀλλά γιά μία ρύθμιση πού ἐφαρμόζεται κατόπιν αἰτήσεως τοῦ ἐνδιαφερομένου Κράτους μέλους.

Ἡ Ἐπιτροπή ἀρχίζει τίς γραπτές παρατηρήσεις της ἐπί τοῦ δευτέρου ἐρωτήματος μέ τήν διαπίστωση ὅτι τό ἄρθρο 6 παράγραφος 2 ἐδάφιο 2 προφανῶς δέν περιέχει λεπτομερῆ ρύθμιση τῶν ἀναγκαίων τυπικῶν προϋποθέσεων. Ἀπό τό πνεῦμα καί τόν σκοπό τῆς διατάξεως συνάγεται ὅτι ἐδῶ πρόκειται γιά μία ἐλαχίστη προϋπόθεση, κατά τήν ὁποία οἱ σχετικές ὑποχρεώσεις, συμπεριλαμβανομένων καί τῶν κυρώσεων σέ περίπτωση μή ἐκπληρώσεώς τους, πρέπει νά διατυπώνονται ἐγγράφως στήν πρώτη σύμβαση πού συνάπτει ὁ μεταπωλητής καί νά ὑπογράφονται ἀπ' αὐτόν. Ἀκριβῶς ἐπειδή ἐξουσιοδοτοῦνται ἀποκλειστικῶς μεμονωμένα Κράτη μέλη νά πραγματοποιοῦν τήν πώληση δουτύρου, καί εἶναι ὑπεύθυνα γιά τήν κανονική πραγματοποίησή της, τό κοινοτικό δίκαιο ἐχορήγησε στά ἐνδιαφερόμενα Κράτη μέλη ἐπίσης εὐρύτερο πεδίο διακριτικῆς εὐχερείας ἐν σχέσει πρός τόν καθορισμό τῆς, ἀπό τεχνικῆς ἀπόψεως, διοικητικῆς διαδικασίας, συμπεριλαμβανομένης καί τῆς ρυθμίσεως τοῦ ἐλέγχου. Γιά τόν λόγο αὐτό ὁ ἀκριβής καθορισμός τῶν τυπικῶν διατάξεων καί τῆς ρυθμίσεως τῶν νομικῶν συνεπειῶν ἔχει ἀφεθεῖ στά ἐξουσιοδοτημένα Κράτη μέλη.

Οἱ ἐνάγοντες στήν κυρία δίκη, κατά τήν διαδικασία ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου, ὑπεστήριξαν διαφορετική ἄποψη ἐν σχέσει πρός τό ἐρώτημα, ἄν στήν προκειμένη περίπτωση εἶναι ἐφαρμοστέο τό ἐθνικό ἤ τό κοινοτικό δίκαιο. Καί οἱ δύο ἐνάγοντες ἀπέκλεισαν τήν ταυτόχρονη ἐφαρμογή τοῦ κοινοτικοῦ δικαίου, ὅπως προέτεινε ἡ Ἐπιτροπή. Ἐκτός αὐτοῦ καί οἱ δύο ἐνάγοντες θεωροῦν, ὅτι μία σύμβαση πωλήσεως πρέπει, ἐν πάση περιπτώσει νά ὑπογραφεῖ καί ἀπό τά δύο συμβαλλόμενα μέρη. Σύμβαση πωλήσεως πού δέν ἔχει ὑπογραφεῖ ἀπό τά δύο συμβαλλόμενα μέρη εἶναι ἄκυρη. Ὡς πρός αὐτό τό σημεῖο, παραπέμπω ἰδίως στήν προφορική διαδικασία. Μέ τίς γραπτές καί προφορικές παρατηρήσεις του τό BALM ὑπεστήριξε τήν ἄποψη ὅτι, σύμφωνα μέ τό πνεῦμα καί τόν σκοπό τῆς ρυθμίσεως, δέν πρέπει νά τίθενται ὑπερβολικές ἀπαιτήσεις ὡς πρός τόν ἔγγραφο τύπο καί ὅτι πρέπει νά θεωρεῖται ἐπαρκής ἡ ἔγγραφη δήλωση μόνον τοῦ ἀγοραστοῦ καί μόνον κατά τήν πρώτη παραγγελία του, ἐφ' ὅσον ἀναφέρονται σ' αὐτήν οἱ ὑπόλοιπες — ἐνδεχομένως προφορικῶς συναφθεῖσες — συμβάσεις πωλήσεως.

Ἡ Ἐπιτροπή κατά τήν προφορική διαδικασία συνετάχθη μέ τήν ἀνωτέρω ἀναφερθεῖσα ἄποψη τοῦ BALM. Στήν προφορική αὐτή διαδικασία, κυρίως, ὁ ἐκπρόσωπός της ἐξετέλεσε τά ριψοκίνδυνα διανοητικά του καλλιτεχνήματα, πού ἀνέφερα προηγουμένως, γιά νά καταδείξει ὅτι τό ἄρθρο 6 παράγραφος 2 τοῦ ἐν λόγω κανονισμοῦ μέ τόν ὅρο σύμβαση πωλήσεως δέν ἐννοεῖ ὅ,τι συνήθως ἀντιλαμβάνεται ἡ πλειονότης τῶν νομικῶν μέ τόν ὅρο αὐτόν καί ὅτι τήν Ἐπιτροπή τήν ἐνδιαφέρει μόνο ἡ θέσπιση τῆς προϋποθέσεως ὅτι ὁ πωλητής ἀναγνωρίζει ἐγγράφως ὅτι ἦταν ἐν γνώσει τῶν ὑποχρεώσεων, πού ἀνέλαβε διά τῆς ὑπογραφῆς του, καθώς καί τῶν σχετικῶν μέ αὐτές κυρώσεων. Ἡ μορφή τῶν ἐγγυήσεων πού πρέπει νά θεσπισθοῦν κατά τῆς μή ὀρθῆς χρήσεως τοῦ πωλουμένου σέ μειωμένη τιμή δουτύρου, ἔχει ἀφεθεῖ στά Κράτη μέλη.

Γιά τρεῖς λόγους, μολονότι μέ κάποιο δισταγμό, θεωρῶ τελικῶς ὅτι εἶναι δυνατόν νά γίνει δεκτή στά κύρια σημεῖα της ἡ ἑρμηνεία τῆς Ἐπιτροπῆς, ἄν καί μέ κάπως διαφορετική διατύπωση τῆς ἀπαντήσεως στό ὑποβληθέν ἐρώτημα.

Πρῶτον, εἶναι γενικῶς γνωστό, καί ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ BALM ἔκανε σχετική ἀναφορά κατά τήν προφορική διαδικασία, ὅτι, φαινομενικῶς, τοῦ ἀστικοῦ δικαίου ἔννοιες ἔχουν συχνά στό διοικητικό οἰκονομικό δίκαιο, στό φορολογικό δίκαιο καί στό ποινικό δίκαιο περιεχόμενο πού ἀποκλίνει ἀπό τό περιεχόμενο τῆς ἐννοίας αὐτῆς στό

άστικό δίκαιο. Άλλά τό νόημα μιᾶς τέτοιας άποκλινούσης έννοιολογικῆς διαμορφώσεως πρέπει, κατά τήν γνώμη μου, νά συνάγεται σαφῶς άπό τήν οίκονομία καί τόν σκοπό τῶν σχετικῶν διατάξεων δημοσίου δικαίου. Στήν προκειμένη περίπτωση ό σκοπός αὐτός εἶναι δυνατόν νά συναχθεῖ άπό τήν οίκονομία τοῦ συνόλου τοῦ κανονισμοῦ. Σημασία γιά τήν έρμηνεία τοῦ ἄρθρου 6 παράγραφος 2 ἔχει ἑπομένως ἡ γραπτή δήλωση τοῦ πωλητοῦ, ὅτι ἦταν ἐν γνώσει τῶν κατά τήν ἔννοια τῆς παραγράφου αὐτῆς ὑποχρεώσεων, πού οἱ ἐθνικές ἀρχές ἐπιβάλλουν διά τῆς διοικητικῆς, ποινικῆς ἤ άστικῆς όδοῦ.

Δεύτερον, άπό τήν νομολογία ἤδη τοῦ Δικαστηρίου πού παρατίθεται στίς προτάσεις μου τῆς 21ης Ἰανουαρίου τρέχοντος ἔτους ἐπί τῆς ὑποθέσεως Fromme, συνάγεται ὅτι τά Κράτη μέλη δικαιοῦνται, ἄν ὄχι, βάσει τοῦ ἄρθρου 5 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, ὑποχρεοῦνται, ἐφ' ὅσον ὁ ἁρμόδιος κοινοτικός νομοθέτης δέν ἔχει σαφῶς θεσπίσει ἄλλες διατάξεις, νά λάβουν τά γενικά καί εἰδικά μέτρα, πού εἶναι πρόσφορα νά ἐξασφαλίσουν τήν τήρηση τῶν κανονισμῶν στόν τομέα τῆς κοινῆς γεωργικῆς πολιτικῆς.

Καθ' ὅσον ἔχει σημασία γιά τήν ὑπό κρίση ὑπόθεση, ἡ προηγουμένη σχετική νομολογία τοῦ Δικαστηρίου ἔχει μόνο χαράξει τά ὅρια, ἐντός τῶν ὁποίων τά ἐν λόγω ἐθνικά ἐκτελεστικά μέτρα δέν πρέπει νά θίγουν, τροποποιοῦν ἤ διευρύνουν τήν ἔκταση ἑνός κανονισμοῦ. Κατά τήν διατύπωση τοῦ ἄρθρου 6 παράγραφος 2 ἐδάφιο 2 τοῦ ἀναφερθέντος κανονισμοῦ τό εἶδος ἰδίως τῶν κυρώσεων πού ἐπιβάλλονται σέ περίπτωση μή τηρήσεως τῶν ὑποχρεώσεων πού ἀναφέρονται στήν παράγραφο αὐτή, ἀφίεται σαφῶς στήν λεπτομερῆ ρύθμιση τῶν ἁρμοδίων ἐθνικῶν ἀρχῶν. Ὅπως ἤδη ἀνεφέρθη, ἡ λεπτομερής αὐτή ρύθμιση δύναται νά πραγματοποιηθεῖ βασικῶς διά τῆς διοικητικῆς, ποινικῆς ἤ άστικῆς όδοῦ. Οἱ εἰδικότερες ἐγγυήσεις γιά τήν τήρηση τοῦ προορισμοῦ τοῦ εὐθηνοῦ βουτύρου στήν προκειμένη περίπτωση ρυθμίζονται λεπτομερῶς καί ἐπακριβῶς άπό τίς κατευθυντήριες όδηγίες τοῦ BALM τῆς 13ης Φεβρουαρίου 1973, οἱ ὁποῖες προσεκομίσθησαν κατά τήν διάρκεια τῆς διαδικασίας κατόπιν αἰτήσεως τοῦ Δικαστηρίου. Τό ἄν οἱ όδηγίες αὐτές ἐξασφαλίζουν πράγματι ἕνα πλῆρες σύστημα ὑποχρεώσεων, εἶναι ἕνα ἐρώτημα, στό ὁποῖο πρέπει νά δοθεῖ ἀπάντηση κατά κύριο λόγο βάσει τοῦ ἐθνικοῦ δικαίου μέ βάση τό ὅτι οἱ κατευθυντήριες όδηγίες δέν πρέπει νά ἑρμηνεύονται ἔτσι, ὥστε νά θίγεται ἡ άναφερθεῖσα ἔκταση τῆς σχετικῆς διατάξεως τοῦ κανονισμοῦ.

Τρίτον, δυνάμει τοῦ γενικοτέρου καθήκοντος ἐποπτείας τῆς Ἐπιτροπῆς καί βάσει τοῦ ἐδαφίου τῶν αἰτιολογικῶν σκέψεων τοῦ ἐν λόγω κανονισμοῦ, σύμφωνα μέ τό ὁποῖο «πραγματοποιεῖται κατόπιν αἰτήσεως τοῦ Κράτους μέλους, τό ὁποῖο εἶναι σέ θέση νά τήν φέρει σέ αἴσιο πέρας», δύναται νά ληφθεῖ ὡς βάση, ὅτι ἡ Ἐπιτροπή δέχεται πράγματι ὅτι οἱ άναφερθεῖσες όδηγίες τοῦ BALM προσφέρουν τήν δυνατότητα στά ἐνδιαφερόμενα Κράτη μέλη, νά φέρουν σέ αἴσιο πέρας τίς άναφερθεῖσες πωλήσεις σύμφωνα μέ τό ἐν λόγω ἄρθρο 6.

Βάσει τῶν σκέψεων αὐτῶν προτείνω, στό δεύτερο ἐρώτημα νά δοθεῖ ἡ ἑξῆς ἀπάντηση:

α) Βάσει τοῦ ἄρθρου 6 παράγραφος 2 τοῦ κανονισμοῦ ΕΟΚ 349/73 τῆς Ἐπιτροπῆς, ὅσον άφορᾶ τήν προϋπόθεση τοῦ ἐγγράφου τύπου, ἀρκεῖ τό γεγονός

ὅτι ὁ ἐνδιαφερόμενος ἀγοραστής δηλώνει ἐγγράφως ὅτι τελεῖ ἐν γνώσει τῶν κυρώσεων, τίς ὁποῖες ἔχει καθορίσει τό ἐνδιαφερόμενο Κράτος μέλος καί τίς ὁποῖες θά ὑποστεῖ ἄν δέν τηρήσει τίς ὑποχρεώσεις πού ἀναφέρονται στήν ἐν λόγω διάταξη. Ἐπειδή τό νόμιμο ἔρεισμα, πού δέν ἔγκειται ἀναγκαίως σέ ὑπάρχουσα σύμβαση, καθώς καί τό εἶδος καί ἡ ἔκταση τῶν κυρώσεων καθορίζονται ἀπό τό ἐνδιαφερόμενο Κράτος μέλος, τό ἐν λόγω Κράτος μέλος ὑποχρεοῦται ἐπίσης νά θέσει τίς περαιτέρω ἀναγκαῖες προϋποθέσεις γιά τίς πωλήσεις χάριν τῆς κανονικῆς ἐκτελέσεως τῆς ἀναφερθείσης διατάξεως τοῦ κοινοτικοῦ δικαίου καί ἰδίως χάριν τῆς δεσμεύσεως τῶν ἐνδιαφερομένων ἀγοραστῶν. Οἱ περαιτέρω αὐτές προϋποθέσεις πρέπει ἐπομένως νά κρίνονται βάσει τοῦ σχετικοῦ ἐθνικοῦ δικαίου, μέ κριτήριο τό ὅτι τό ἐθνικό αὐτό δίκαιο δέν πρέπει νά ἑρμηνεύεται ὥστε νά θίγεται ἡ ἀναφερθεῖσα ἔκταση ἐφαρμογῆς τῆς ἐν λόγω διατάξεως τοῦ κανονισμοῦ.

β) Κατά τό κοινοτικό δίκαιο ἀρκεῖ ὅτι ὁ ἔγγραφος τύπος ἐτηρήθη κατά τήν πρώτη παραγγελία μόνον ὅταν βάσει τῶν ἐθνικῶν ἐκτελεστικῶν διατάξεων καί τῶν διατυπώσεων πού καθορίζονται γιά τίς ἐν συνεχεία διαδοχικές παραγγελίες, ἐξασφαλίζεται ὅτι οἱ κυρώσεις πού ἔχουν καθορισθεῖ ἀπό τό ἐθνικό δίκαιο, δύνανται νά ἐφαρμόζονται καί σέ περίπτωση μή τηρήσεως τῶν σχετικῶς ὑποχρεώσεων κατά τίς ἐν λόγω ἐπόμενες παραγγελίες.

γ) Γιά τήν ἀπάντηση στό τρίτο μέρος τοῦ δευτέρου ἐρωτήματος γίνεται ἀναφορά στήν ἀπάντηση ἐπί τοῦ πρώτου καί δευτέρου σκέλους τοῦ ἰδίου ἐρωτήματος.